22/01/2019

Η βυθισμένη Παναγία της Άσσιας

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Κύπρου

Ο ναός της Παναγίας της Άσσιας που έχει κτιστεί πιθανόν τον 14ο ή 15ο αιώνα βρίσκεται και πάλι στο έλεος της φύσης. Ναι μεν οι θάμνοι και τα δέντρα που απειλούσαν το κτίσμα για δεκαετίες έχουν αφαιρεθεί ,ενόψει των έργων διάσωσης της Τεχνικής Επιτροπής για την Πολιτιστική Κληρονομιά, οι πρόσφατες έντονες βροχοπτώσεις όμως, σε συνδυασμό με τη γενικότερη κακή κατάσταση του ναού, τον έχουν φέρει στην κατάσταση που παρουσιάζεται στις εικόνες που δημοσίευσε ο Μαρίνος Κλεάνθους στο γκρουπ Τοπία της Κύπρου / Landscapes of Cyprus.

Σύμφωνα με πληροφορίες που δημοσιεύει το sigmalive.com επικαλούμενο την επίσημη ιστοσελίδα της Άσσιας, η Τεχνική Επιτροπή για την Πολιτιστική Κληρονομιά έχει εντάξει εδώ και καιρό την εκκλησία της Παναγίας της Άσσιας μέσα στα μνημεία που χρήζουν άμεσης παρέμβασης και υποστύλωσης για να προστατευτεί από την καταστροφή. Ήδη, μέρος του νότιου και δυτικού τοίχου έχουν καταρρεύσει, ενώ το κοιμητήριο που την περιβάλλει είναι σε τραγική κατάσταση. Παρά τις επανειλημμένες ενέργειες και προσπάθειες της Κοινότητας Άσσιας να προχωρήσουν τα έργα, τίποτα δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα. «Ελπίζουμε

ότι αν αναλογιστούν και κατανοήσουν τη αρχαιολογική αξία της εκκλησίας και το μοναδικό παγκοσμίως γεωλογικό φαινόμενο που την περιβάλλει (βλέπετε κείμενο πιο κάτω) θα κινηθούν άμεσα για να την προστατεύσουν και να την αναστηλώσουν», επισημαίνει το κείμενο που υπογράφει ο Γιάννος Δημητρίου.

Η Εκκλησία της Παναγίας είναι κτισμένη μέσα στον κάμπο της Άσσιας, εκεί που κάποτε ήταν και το χωριό. Τα συχνά προβλήματα που δημιουργούσαν οι ποταμοί με τις πλημμύρες οδήγησε τους κατοίκους να μετακινηθούν νότια όπου είχε ασφαλές υψόμετρο, εκεί δηλαδή που βρίσκεται το χωριό σήμερα. Για να προστατευθεί η εκκλησία από τα φυσικά φαινόμενα οι Ασσιώτες έκτισαν πέτρινο περιτοίχισμα.

Όμως, οι βίαιες παρεμβάσεις και καταστροφές επί του ναού και της περίφραξης, αρχικά από τη δράση των Τούρκων αρχαιοκάπηλων και η έλλειψη συντήρησης του χώρου για 42 χρόνια έχει αφήσει την εκκλησία απόλυτα εκτεθειμένη στα καιρικά φαινόμενα. Χαρακτηριστικό αυτής της εγκατάλειψης φαίνεται στην πιο κάτω φωτογραφία, όπου μία πλημμύρα του κάμπου το Φεβρουάριο του 2004 ουσιαστικά βύθισε την εκκλησία μέσα στο νερό και μετέτρεψε τον χώρο γύρω από αυτή σε λίμνη.

Η τοποθεσία της εκκλησίας έχει καταταχθεί μέσα στα παγκόσμια γεωλογικά

φαινόμενα, από τον Δρ. W.C. Lowdermilk (1888 – 1974), στην μελέτη του Conquest of the Land Through Seven Thousand Years, που διενεργήθηκε κατά την περίοδο 1938 and 1939 και εξετάζει την χρήση του εδάφους σε σχέση με την γεωργία σε αρχαίους πολιτισμούς, με έμφαση τα προβλήματα διάβρωσης του εδάφους που προκύπτουν από αυτή τη χρήση. Με τίτλο Soil Waste in Ancient Cyprus ο συγγραφέας εισαγωγικά αναφέρει, «η επιτομή των προβλημάτων από τη χρήση της γης στην Μεσόγειο, περιορίζεται σε μία μικρή έκταση γης. Εάν κάποιος θέλει να μελετήσει τη χρήση της γης στην Μεσόγειο θα εντοπίσει στην Κύπρο μία σύνοψη όλων των σημαντικών προβλημάτων που προκύπτουν συγκεντρωμένα σε μία μικρή έκταση γης – μία εισαγωγή, ή περίληψη των προβλημάτων από τη χρήση της γης που περιβάλλουν την Μεσόγειο θάλασσα».

Στην συνέχεια εξηγεί με λεπτομέρεια αυτό το γεωλογικό φαινόμενο, μοναδικό στον κόσμο και τόσο σημαντικό για όλη την λεκάνη της Μεσογείου. «Στην πεδιάδα της Μεσαορίας, μέσα και γύρω από μία Βυζαντινή εκκλησία είναι καταγεγραμμένη μία πειστική καταγραφή. Η εκκλησία στις παρυφές του χωριού Άσσια στο ανατολικό μέρος της Κύπρου περιβάλλεται από νεκροταφείο και ένα τοίχο περίφραξης. Η προσχωσιγενή πεδιάδα βρίσκεται 8 πόδια πάνω από την αυλή της εκκλησίας καθώς την μετρήσαμε. Κατά την είσοδο μας εντός της εκκλησίας κατεβήκαμε άλλα τρία πόδια από το επίπεδο της αυλής μέχρι να φτάσουμε στο πάτωμα της εκκλησίας. Με την είσοδο μας εντός του ναού παρατηρήσαμε τα χαμηλά οξυκόρυφα τόξα ήταν φραγμένα και νέα τόξα είχαν αποκοπεί για τη δημιουργία εισόδων και παραθύρων. Ο ηλικιωμένος φύλακας μας ανάφερε ότι τριάντα χρόνια πριν μία πλημμύρα της πεδιάδας [από τον παρακείμενο ποταμό Γυαλιά] είχε γεμίσει την εκκλησία με νερό και εναπόθεσε λάσπη ύψους 2 ποδών εντός του ναού. Αντί να καθαριστεί η λάσπη, τοποθετήθηκε νέο μαρμάρινο πάτωμα πάνω από τη λάσπη. Οπότε, 8 συν 3 συν 2 μας δίνει συνολικά 13 πόδια και πολύ πιθανόν περισσότερα, κατάλοιπα διάβρωσης που είχαν παρασυρθεί από τις πλαγιές [των βουνών απ’ όπου πηγάζει ο ποταμός]. Αυτή η εκκλησία προκηρύσσει σιωπηλά και εύγλωττα την προοδευτική διάβρωση του εδάφους των λόφων και των βουνών που περιβάλλουν την πεδιάδα [της Μεσαορίας] που έχουν καλλιεργηθεί σε απότομες κλίσεις».

Πηγή: sigmalive.com